

Társadalmi fejlődésünk fontos kérdése a felnövekvő nemzedék sikeres önmegvalósításának képessége, amely elsődlegesen fiataljaink megfelelő pályaválasztási döntését feltételezi. A pályaválasztási előkészítés fő feladata, hogy elősegítse az egyénben rejlő adottságok optimális kibontakoztatását olyan módon, hogy azok a közös szükségletekkel összhangban álljanak. Mindezek megvalósítása a nevelés és oktatás folyamatában egyre bonyolultabb és nehezebb. Ezért nagy segítség a pályaválasztási tanácsadással foglalkozó szakemberek számára Zakar András könyve, amely „az eddig jobbra csak szétszórt helyeken hozzáférhető alapvető elméleteket első ízben foglalja össze.

Könyvének első részében a szerző a pályaválasztási tanácsadás elméleti irányainak történeti-kritikai áttekintését adja. „A kötet kis terjedelme ellenére a pályaválasztási elméletek gazdag skáláját” tárja az olvasó elé.

A különböző irányzatok egyik csoportját azok a korai elméletek alkotják, amelyek kivétel nélkül statikus szemléletűek. Közös jellemzőjük, hogy a pályaválasztási folyamatot a pályaválasztók és a pályák közvetlen kölcsönhatásában értelmezik. Így kizárnak egy sor olyan fontos befolyásoló tényezőt, amelyek csak a komplex megközelítés alapján kapnak megfelelő értékelést. A pszichodinamikus, a döntéselméleti, a tipológiai és a fejlődéslélektani elméleteken túl a szerző külön fejezetet szentel a teljesítménymotiváción (azaz a siker- és kudarcélményen) alapuló megközelítési iránynak.

Minden bizonnyal nagy segítséget jelent a szakemberek számára, ha alaposabban megismerkednek a rendszerelméleten alapuló pályaválasztási elméletekkel, amelyek az egyén döntési folyamatát az interakciók komplex és dinamikus kölcsönhatásában szemlélik.

A pályaválasztási tanácsadás szociológiai és szociálpszichológiai összefüggéseit tárgyaló elképzelések a pályák és a pályaválasztók környezeti meghatározását hangsúlyozzák. Ezek között különösen fontosak a (pálya)szerep elsajátítására vonatkozó nézetek, amelyek a szociálpszichológiai kutatások legújabb eredményeire épülnek.

A komplex megközelítések közül figyelemre méltó elméleti irány az ún. tipológiai felfogás, amely elsősorban dinamikus szemléletű, és a pályaválasztási folyamatot az egyén pszichikus megnyilvánulásai szempontjából a legösszetettebb módon értelmezi. Ugyancsak ide tartoznak az interdiszciplináris koncepciók, valamint az életút-szemléletű megközelítés legújabb kutatási eredményei is.

Könyvének második részében a pályaválasztási elméletek gyakorlatban betöltött szerepére, helyére és jelentőségére mutat rá a szerző, majd meghatározza a pályaválasztási tanácsadás fő feladatait, valamint a tanácsadó személyével kapcsolatos elvárásokat. Zakar a tanácsadást alapvetően probléma-, illetve feladatmegoldási folyamatnak tekinti, amely jól elhatárolható szakaszokra tagolható, és speciális mechanizmusok működését feltételezi.

Külön fejezet foglalkozik a pályaválasztás tipikus eseteivel, az általános kérdésektől kezdve a speciális problémákon át, a testileg és értelmileg károsodottak pályaválasztási lehetőségeinek feltárásáig. A leggyakoribb pályaválasztási problémaként a tanácsatlanságot említi, amelynek fő oka a magatartás személyiségi tényezőinek fejletlensége, és később a döntési bizonytalanság eredményezi a választott pályával való elégedetlenséget is.

A könyvet ajánlom mindazok számára, akik pályaválasztási tanácsadással foglalkoznak, és elméleti áttekintést szeretnének kapni a pályaválasztási előkészítés alapkérdéseiről.

Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.

ERDŐSI ERIKA

Tanárok XIX. Nyári Akadémiája a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán

Az idei évben 19. alkalommal rendezzük meg az általános iskolában tanító tanárok számára a Nyári Akadémiát, amely ismert és látogatott továbbképzési forma itt a dél-alföldi régióban, sőt, országszerte is.

A rendezvénynek szervezője és helyet adó intézménye a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola. A beiskolázási körzetünkhöz tartozó megyék: Bács-Kiskun, Békés, Csongrád, Pest, Szolnok megye, és a Szeged városi művelődésügyi osztály, továbbá a fenti megyék pedagógiai intézetei is közreműködnek a szervezésben.

A „fogadó” és a „küldő” intézmény közös megállapodása alapján dől el, hogy mely szakokon indul az adott évben továbbképzés.

1989-ben a Nyári Akadémia a *biológia* és a *fizika* szakos tanárokat fogadja. A továbbképzésen azok a kartársak vesznek részt, akik több éves gyakorlattal rendelkeznek, és elméleti tudásukat szeretnék kiegészíteni és felújítani, valamint módszertani ismereteiket bővíteni, mások tapasztalatait megismerni.

A megyék által szervezett csoportokon kívül *egyenileg* is lehet jelentkezni bármely tagozatra.

A Nyári Akadémián a gyakorlati tapasztalattal, tárgyi ismerettel rendelkező pedagógusok tartalmában és formájában új, differenciált anyagot kapnak a továbbképzésen. Elsősorban önképzési tevékenységi formára építve az elmélet és a gyakorlat állandó kapcsolatának és kölcsönhatásának tudatában dolgozzák fel a kapott ismeretanyagot.

Nem a felsőoktatási intézményekben megszokott tananyag-rendszerű átadása, hanem egyes tudományok új szemléletű, anyagában is új témaköreinek a megismertetése, az általános iskolában tanítandó anyag egy-egy részével kapcsolatos ismeret továbbfejlesztése.

Az új tankönyvek, a tananyag-csökkentés lehetőségei, a módszerek alternációja mind odakívánczik, sőt, a jövőre vonatkozó egyik-másik terv is szót érdemel.

Mind a biológia, mind a fizika tagozat tartalmi anyagának feldolgozása során a tárgyi ismeretek mennyiségének szaporítása helyett a korszerű szemlélet, a tudományos szemléletmód formálását tartjuk fontos feladatunknak, továbbá azt, hogy alkalmazásra kész állapotban tartsuk a művelődési anyag korábban elsajátított stabil elemeit, összegezzük, rendszerezzük a tapasztalatokat.

Az elmúlt években a tanulók teljesítményének elemzése arra készítette a Művelődési Minisztériumban a közoktatás vezetőit, hogy tantárgyanként munkabizottságok létrehozásával vizsgálják meg az érvényben lévő tantervek és segédletek cél- és feladatrendszerét, tartalmát, hatékonyságát. A bizottságok feladata az volt, hogy adatgyűjtés, elemzés után tegyenek javaslatot a tananyag, esetleg a tanterv korrekciójára. Főiskolánk oktatói közül többen részt vettek ezeknek a bizottságoknak a munkálataiban, így nagyobb kitekintéssel tudnak a témáról beszélni. Pl. a tanszéken készült a fizika tankönyvcsalád, így közvetlenül tudnak beszélni a tankönyv tartalmáról, szerkesztési elveiről, az egyes részek funkciójáról, a tanítási-tanulási folyamatban.

Néhány téma a programból:

Biológia:

Környezet- és természetvédelmi szemlélet kialakítása.

Az ökológia a Föld élővilágának fontos és hasznos tudománya.

Biológiai programok és alkalmazásuk az oktatásban.

A genetika és tanításának aktuális problémái.

A molekuláris genetika alapjai — jelentősége a 8. osztályos Genetika c. témakör tanításában.

A tanítási-tanulási folyamat kibernetikai, rendszerelméleti értelmezése stb.

Fizika:

Rendeződve a fizikában.

Termodinamikai valószínűség és entrópia.

Valószínűségi folyamatok a mikrovilágban.

Valószínűségi folyamatok a társadalomban.

Számítástechnikai alapismeretek (személyi számítógépek hardware felépítés, működés legfontosabb számítógépi perifériái; operációs rendszer, programnyelvek, BASIC-nyelvi áttekintés, a felhasználói programozás néhány „szakmai fogása”).

Fizikai folyamatok számítógépi modellezése.

Oktatóprogramok stb.

Mindkét tagozatban tapasztalatcsere-„fórumra” is sor kerül, ahol közvetlen beszélgetés formájában kaphatnak választ kérdéseikre, beszélhetnek ötleteikről, elgondolásaikról.

Az előadásokat az egyes tudományterületek és szakterületek ismert képviselői, a főiskola oktatói, szakvezetői tartják.

Mindkét tagozat résztvevői számára szakmai kirándulást is szerveznek a tanszékek.

Az ötnapos együttlétet felhasználhatják a kollégák oktatási-nevelési problémáik megvitatására, tapasztalatcserére.

A XIX. Nyári Akadémia időpontja: 1989. június 26—30-ig.

Helye: a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola.

Jelentkezési határidő: 1989. június 1-éig. ....

Az egyéni jelentkezés lehetőségeiről, a részvételi díjról a Nyári Akadémia Igazgatósága ad felvilágosítást. Címe: *Nyári Akadémia Igazgatósága, Juhász Gyula Tanárképző Főiskola, Szeged, Április 4. útja 6. 6701 Szeged, Pf.: 396. Telefon: 10-495.*

Minden érdeklődő fizika szakos, biológia szakos kollégát várunk.

ROZGONYINÉ DR. MOLNÁR EMMA
főiskolai főigazgató-helyettes